

**EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN
KANSLIA**

Helsinki 11.12.2015

Dnro 3188/4/15

Erityisasiantuntija Riitta Vuorisalo
Suomen Diabetesliitto ry
Kirjoniementie 15

33680 TAMPERE

Viite: Kirjeenne 7.7. ja 4.8.2015

VASTAUS

Arvostelette kirjeissänne 1.1.2016 voimaan tulevaa sairausvakuutuslain muutosta (252/2015), jonka mukaan kaikille korvattaville lääkkeille tulee 45 euron vuosittainen alkuomavastuu.

Toteatte, että Suomen Diabetesliitto ry pitää lainmuutosta perustuslain vastaisena ja ihmisten yhdenvertaisuutta rikkovana. Diabetesliiton mielestä lainmuutos on vastoin perustuslain takaamaa oikeutta elämään. Diabetesliitto ei pidä hyväksyttävänä, että elämää välittömästi ylläpitävän lääkehoidon toteuttaminen ajaisi parantumattomasti sairaan toimeentulotuen asiakkaaksi.

Asianne esiteltiin oikeusasiamies Petri Jääskeläiselle. Hänen pyynnöstään ilmoitan, että hän ei voi auttaa tässä asiassa. Tämä johtuu seuraavista syistä.

Oikeusasiamiehen tehtävänä on valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Lainsäädäntövalta puolestaan kuuluu eduskunnalle eikä oikeusasiamiehellä ole toimivaltaa puuttua siihen, miten eduskunta käyttää sille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa. Oikeusasiamies ei voi määrätä, kuinka lainsäädännön aineellista sisältöä on muutettava. Tämänkaltaiset yhteiskuntapoliittiset, tarkoituksenmukaisuusharkintaa edellyttävät ratkaisut ovat luonteeltaan sellaisia poliittisia ratkaisuja, joihin oikeusasiamies ei voi toimivaltansa puitteissa puuttua. Yhteiskuntapoliittinen tarkoituksenmukaisuusharkinta kuuluu eduskunnalle, joka kantaa puolestaan poliittisen vastuun ratkaisuistaan.

Oikeusasiamies Jääskeläinen kiinnitti huomiota siihen, että lainmuutosta eduskunnassa käsiteltäessä eduskunnan sosiaali- ja terveystoimen liokunta totesi asian käsittelyn yhteydessä tuodun esiin ehdotuksia ra-

joituksista alkuomavastuun soveltamiseen esimerkiksi tiettyjen lääkkehoidojen osalta tai vakuutetun taloudellisen aseman perusteella. Valiokunnan mukaan erityisryhmien määrittely asettaisi eri potilasryhmät eriarvoiseen asemaan eikä välttämättä vähentäisi kokonaisomavastuuta niillä pitkäaikaissairailta, jotka tarvitsevat myös muita lääkkeitä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tällainen sääntely monimutkaistaisi lääkekorvausjärjestelmää ja edellyttäisi lääkekorvausten ja muiden etuuksien ja avustuksien yhteensovittamista. Valiokunta pitää lakiehdotuksen mukaista alkuomavastuuta tarkoituksenmukaisena, mutta toteaa, että uudistuksen vaikutuksia muun muassa pienituloisten pitkäaikaissairaiden ja erityisryhmien lääkekustannuksiin sekä toimeentulotuen ja muiden palvelujen tarpeeseen on seurattava huolellisesti (StVM 43/2014 vp).

Esittelijäneuvos

Kaija Tanttinen-Laakkonen